

Prof. dr. sc. Marija Bušelić i suradnici

ZNANJE I KONKURENTNOST

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
ODJEL ZA EKONOMIJU I TURIZAM
„DR. MIJO MIRKOVIĆ“

Naslov:

ZNANJE I KONKURENTNOST

Izdavač:

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli,
Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“,
Pula, Hrvatska

Recenzenti:

Prof. dr. sc. Vinko Barić,
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska
Prof. dr. sc. Slavo Kukić,
Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostara, Bosna i Hercegovina
Prof. dr. sc. Hazbo Skoko,
School of Marketing and Management, Faculty of Commerce,
Charles Sturt University, Bathurst, Australia

Urednik: Prof. dr. sc. Marija Bušelić i suradnici

Tehnički urednik: Sanja Blažević, dipl. oec.

Tisak: Angolo d.o.o.

Naklada: 150 primjeraka

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Sveučilišna knjižnica u Puli

UDK 65.011.4(082)

ZNANJE i konkurentnost / <urednik> Marija
Bušelić i suradnici. – Pula : Sveučilište Jurja Dobrile
u Puli, Odjel za ekonomiju i turizam «Dr. Mijo
Mirković», 2007.

Tekst na hrv. ili engl. jezika. – Bibliografija iza
svakog rada. – Summaries.

ISBN 978-953-7498-06-1
I. Bušelić, Marija

SADRŽAJ/CONTENTS

PREDGOVOR

v

IZAZOVI DRUŠTVA ZNANJA

Denisa Krbec

Konkurentnost i inovativnost: izazovi obrazovnoj politici za „društvo znanja“

3

Marija Bušelić

Obučavanje ljudskih potencijala za konkurentnost

27

Ines Kersan Škabić

Konkurentnost Europske unije i bolonjski proces-gdje je Hrvatska?

42

Maja Lamza-Maronić, Jerko Glavaš

Bolonjski proces u funkciji transfera znanja i poboljšanja društvene odgovornosti

67

GOSPODARSKI RAST I RAZVOJ

Luka Brkić

O (ne)povezanosti ekonomskog i političkog razvoja

87

Alen Belullo, Sanja Blažević Stupanj konvergencije među europskim zemljama	113
Tjaša Redek, Andrej Sušjan Institutional Quality As A Factor Of Attracting FDI and Promoting Technology And Knowledge Transfer	136
Marinko Škare Dinamika ekonomskog rasta u Hrvatskoj-što uzrokuje rast?	163
Maja Pervan Mijenja li se stupanj industrijske koncentracije hrvatske prerađivačke industrije?	188
Željko Marić Liberalizacija ekonomskih odnosa s inozemstvom i njen utjecaj na gospodarski razvoj Bosne i Hercegovine	217
Mila Gadžić, Mirko Puljić Razvitak financijskog tržišta Bosne i Hercegovine kao pretpostavka gospodarskog rasta	236
<u>KONKURENTNOST</u>	
Dragomir Sundać, Irena Fatur Krmpotić Upravljanje znanjem-izazov suvremenih poduzeća	253

Ivana Bajakić, Hrvoje Patajac Business Intelligence u funkciji razvoja hrvatskog gospodarstva	269
Zdenko Segetlija Upravljanje znanjem-temelj suvremenog marketinga	299
Marija Bušelić, Danijela Križman Pavlović Quo vadis poslovna etika u hrvatskom gospodarstvu?	327
Dunja Škalamera-Alilović Utjecaj tehnološkog sektora poslovnog okruženja na uspješnost nacionalne ekonomije	349
Dijana Čavar Deregulacija ili reregulacija monopola	376
Marli Gonan Božac, Darko Tipurić Utjecaj uprave na formulaciju i implementaciju strategija	391
Dula Borožan Analiza lokalnih ekonomskih trendova: slučaj Grada Osijeka	424
Dražen Čučić, Anita Frajman-Jakšić, Nataša Nater Uloga parka prirode „Kopački rit“ u jačanju konkurentnosti i regionalnog prosperiteta Osječko-baranjske županije	453

Besim Čulahović
Međunarodna konkurentnost Bosne i Hercegovine

480

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Kasim Tatić
Društvena odgovornost poduzeća i okoliš

523

Mira Šunjić-Beus, Danijela Martinović
Primjena međunarodne norme SA 8000 kao
instrumenta društvenog poslovanja

544

Vesna Babić-Hodović, Eldin Mehić, Amra Kramo
Društveno odgovorno poslovanje u zemljama u
tranziciji-slučaj Bosne i Hercegovine

556

Abecedno kazalo

577

PREDGOVOR

Suvremene spoznaje naglašavaju da obrazovanje, istraživanje i razvoj postaju sve značajniji čimbenici razvoja u globalnom gospodarstvu i u novoj ekonomiji koja se temelji na znanju.

Obrazovanje, znanje i umijeće sastavnice su mnogih poduzeća bez obzira na djelatnost i veličinu. Većina istraživača ljudskog kapitala i gospodarstva slaže se da je ljudski kapital bitna odrednica konkurentnosti i gospodarskog razvoja. Kako bi se to i ostvarilo potrebno je znati uspješno upravljati ljudskim potencijalima. Učinkovito upravljanje ljudskim potencijalima rješava mnoge neusklađenosti koje se u Ekonomiji rada nazivaju problem stranka-zastupnik. Razvijaju se i bolje koriste rezerve ljudskog kapitala. Na taj način, poduzeće stječe sposobnost prilagodbe okruženju. Prema tome je uloga ljudskog potencijala presudna za dostizanje konkurentne prednosti zbog brzog tempa koji karakterizira današnje poslovno okruženje. Sve to upućuje da suvremene spoznaje naglašavaju da razvoj znanosti i tehnologije već duži niz godina predstavljaju prestiž i konkurentsko nadmetanje na svim područjima ljudskog djelovanja. Korisnici znanstvenog stvaralaštva znaju da im korištenje najnovijih tehnoloških dostignuća donosi ekonomsku dominaciju i mogućnost stjecanja većeg profita. Znanje je postalo ključni čimbenik razvoja. Strategijsko partnerstvo, kao osnovni vid kooperativne koegzistencije, ne priznaje za partnere poduzeća koja nisu u stanju ponuditi proizvode i usluge na razini svjetskih standarda.

Konkurencija u najširem smislu je svakim danom sve jača i složenija. Razlog tomu je proizvodna i tržišna ekspanzija, internacionalizacija i globalizacija tržišta. Porast konkurencije gotovo u svim vrstama djelatnosti i na svim tržištima, značajno skraćuje životni vijek gotovo svih vrsta proizvoda i usluga. To dovodi do sve veće raznovrsnosti potreba i želja sve zahtjevnijih potrošača. Sve to iziskuje veće učešće znanja u kvaliteti i strukturi proizvoda.

Nove filozofije i prakse menadžmenta upozoravaju da, način na koji se upravlja ljudskim potencijalima, postaje osnovni čimbenik za dugoročnu konkurentsku sposobnost, opstanak i razvoj poduzeća.

Navedena problematika potaknula je istraživače s Katedre za ekonomsku teoriju Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Odjela za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“, da pristupe, u suradnji s istraživačima iz prakse i s ostalih katedri hrvatskih i inozemnih fakulteta (Ekonomski fakultet u Rijeci, Ekonomski fakultet u Splitu, Ekonomski fakultet u Osijeku, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Ekonomski fakultet u Sarajevu, Ekonomski fakultet u Mostaru, Fakultet političkih znanosti u Zagrebu, Pravni fakultet u Zagrebu, Ekonomski fakultet u Ljubljani) istraživanju na temu „Znanje i konkurentnost“. Rezultati toga istraživanja dali su određeni broj znanstvenih radova koji imaju vrijednost objave.

Svrha objave je predočiti domaćoj i međunarodnoj znanstvenoj i stručnoj javnosti značaj znanja i konkurentnosti kroz istraživanje izazova društva znanja, gospodarskog rasta i razvoja, konkurentnosti i društveno odgovornog poslovanja.

U Puli, listopada 2007.

Prof. dr. sc. Marija Bušelić

„Zajednički rad *Znanje i konkurentnost* prezentiran znanstvenoj i stručnoj javnosti kroz knjigu predstavlja aktualan i originalan doprinos svekolikom razvoju ekonomske znanosti i gospodarstva u Hrvatskoj. Baveći se znanjem kao značajnim čimbenikom racionalnog donošenja odluka daje čitatelja relevantan pregled uloge znanja u raznim područjima gospodarskog i društvenog razvoja.“

Prof. dr. sc. Vinko Barić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

„Što se fenomena konkurentnosti tiče, najveći broj radova se zadržava na teorijskom propitivanju ovog fenomena. Nekoliko radova, istina, odustaje od takvog pristupa i ostaje na općoj teorijskoj ravni. No, ta činjenica nimalo ne umanjuje njihovu teorijsku utemeljenost, te teorijsku i društvenu aktualnost. U središtu interesa su radovi koji su posvećeni valorizaciji znanja kao teorijskom fenomenu od prvorazredne važnosti.“

Prof. dr. sc. Slavo Kukić, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru

„Današnje razdoblje megatranzicije iz industrijskog u informacijsko gospodarstvo i iz gospodarstva obujma u gospodarstvo znanja postavlja pred poduzeća i gospodarstvo mnoge izazove. Knjiga *Znanje i konkurentnost* odgovorila je na niz izazova koje prezentira znanstvenoj i stručnoj javnosti. (...) Knjiga pruža uvid o značenju ljudi i njihovoga znanja kao glavnog oruđa konkurentske sposobnosti i prednosti na izrazito konkurentskom i globalnom svjetskom tržištu. U takvim uvjetima naglašava se borba za talentima koji doprinose gospodarskom rastu i društveno odgovornom poslovanju.“

Prof. dr. sc. Hazbo Skoko, School of Marketing and Management, Faculty of Commerce, Charles Sturt University, Bathurst, Australia

ISBN 978-953-7498-06-1